

SMALL BUSINESS

CUSTOMS TRADER

Follow us on

Tlhatlhi ya kgwebo ya khastomo

E diretšwe bakeng sa tshedimošo ya bareki ba tlišogae/išontle ya Khastom & Motšhelophahlogae.

Na ke swanetše go dira kgopelo ya ngwadišo ya khastomo le motšhelophahlogae bjale ka mogwebi wa motlišagae/moišantle?

Se se tla ya le mabaka a gago ao a kgethegilego le go itekola ga gago kgatlanong le dinyakwa tša semolao tšeo di laeditšwego ka go karolo 59A ya Molao wa Khastomo le Motšhelophahlogae wa Nom. 91 wa 1964 (Molao wa Khastomo le Motšhelophahlogae) le melao ya gona. Ga go motho yo a swanetšego go tlišagae dithoto, goba go išantle, go tšwa ka go Rephabliki ya Afrika Borwa ntle le ge motho yo, ntle le moete, o ngwadišitše bjale ka agente, mo mabakeng ao moiša le motliša ba se ka Afrika Borwa.

Na ke swanetše go ngwadiša neng bakeng sa khoutu ya khastomo bjale ka moišantle/motlišagae?

- Pele ga ge dithoto di ka išwantle goba go tlišwagae, SARS e ka kgopela motho goba setheo go ba le laesense semmušo le go hwetša nomoro ya khoutu pele a ka sepetša tiragalo yeo e laolelwago ka Molao wa Khastomo le Motšhelophahlogae.

Batho bao ba latelago ga ba akaretšwe go dinyakwa tša ngwadišo ya semmušo:

- Motho, go akaretša moeti, yo a tlišagogae goba a išagontle dithoto tšeo palomoka ya boleng bjo bo hlokegago go laodišwa bo lego ka fase ga R150 000 ka nako efe goba efe ya khalentara, go sa lebelelwe gore dithoto tšeo di išwantle goba go tlišwagae ka thomelo e tee.
- Motho yo a tlišagogae goba a išagontle dithoto tšeo di hlophilwego ka fase ga tharifi ya 9999.00.10 goba 9999.00.20 bjale ka ge e laeditšwe ka gare ga sengwalwa sa Karolo 99 ya Šetšulu ya Nom. 1
- Motho yo e sego modudi wa Afrika Borwa yo a išagontle sefatanaga seo se ngwadišitšwego ka go Rephabliki go naga yeo e sego ya lelolo la SACU bakeng sa go dirišwa go mong.

Batho bao ba sa akaretšwago go dinyakwa tša ngwadišo ya semmušo ba ka diriša khoutu ya ngwadišo ya 70707070 ka fase ga mabaka a latelago:

- Ke motho wa tlhago
- O tsenya dithoto bakeng sa go dirišwa ka gae, go išantle sebakanyana goba go išantle
- Di laetšwe ka sekgobeng seo se filwego go molaokakanywa wa go tsena goba go fomo ya gagwe ya taodišo ya:
  - » Nomoro tšhupetšo ya motšhelo ya Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa; goba
  - » Nomoro ya boitšhupo ya Afrika Borwa, mo mabakeng ao e lego modudi wa Afrika Borwa goba modudi wa saruri wa ka go Rephabliki, goba nomoro ya tokumente ya pasepoto mo mabakeng a motho yo e sego modudi wa Afrika Borwa goba modudi wa saruri.

Go ngwadiša bakeng sa khoutu ya khastomo

- O swanetše go tlatša fomo ya DA 185: Fomo ya kgopelo: Ngwadišo / Go Laesensa ga bareki ba Khastomo le Motšhelophahlogae gammogo le tlhomelo ya maleba ya thekgo go DA 185; goba
- Diriša Mokgwatšhomo wa go Ngwadiša ka Elektroniki gomme o tlatše bešene ya DA185 le Tlhomelo ya thekgo ya maleba ya inthanete.
- Ka kgopelo šupetša go External Policies tše di latelago go www.sars.gov.za
  - » *Customs Registration, Licensing and Designation SC-CF-19*
  - » *Excise Licensing and Registration SE-LR-02*

Na o hloka go laodiša eng?

Bagwebi bao ba išagontle/tlišagogae dithoto ba swanetše go laodiša gape ge eba go a hlokega ba tsenye dithoto tšeo ka Khastomo. Ba swanetše go fana ka ditokumente ka moka tša maleba tša go hlalosa dithoto (bjale ka molaokakanywa wa go tsena, setlankana le ditokumente tša senamelwa bjale le bjale.), gomme ba lefele makgetho ao a swanetšego a tlišogae, di-levi le Motšhelo wa Boleng bja go Oketšwa (VAT) goba makgetho a išontle le dilevi tše di amegago.

Na ke di tokollo dife tša tefelo / mabaka a kgethegilego go tšwa go dinyakwa tša go tsena?

Dithoto tše di latelago tše di tlišwagoga ga di hloke go tsenywa gape ga di hloke thomelo ya molaokakanywa wa go tsena (taodišo ya khastomo)

- Dikhontheina tše di tlišitšwego ka nageng lebakanyana
- Ditopo
- Dithoto tšeo go ya ka kakanyo ya Khomišinare di hlokago boleng bja papatšo
- Dithoto tšeo di tlišitšwego mo nageng ka fase ga khanete ya ditšhabatšhaba (ye e šoma bjale ka taodišo ya khastomo)
- Dithoto tša boleng bakeng sa morero wa makgetho a go se fete R500, ao go sa lefelwego makgetho go ya ka Šetšulu ya Nom. 1 ya Molao wa Khastomo le Motšhelophahlogae. Go lokolla dithoto tše di lego ka godimo, go swanetše go tlatšwa Fomo ya DA 306 – Kgopelo ya tokollo ya dithoto go ya ka karolo 38(1)(a) ya Molao wa Khastomo le Motšhelophahlogae Nom. 91 wa 1964,

Dithoto tše di latelago tše di išitšwegontle ga di hloke go tsenywa gape ga di hloke thomelo ya išontle ya molaokakanywa wa go tsena ("taodišo ya khastomo"):

- Ditopo
- Dithoto tšeo, go ya ka kakanyo ya Khomišinare wa Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (SARS), di hlokago boleng bja papatšo.
- Dithoto tša go se fete boleng bja R500 tšeo di sa lefelwego lekgetho la kišontle

Motho yo a išagontle dithoto dife goba dife tšeo di laeditšwego mo godimo o tla dira kgopelo ya tokollo ya dithoto tšeo ka fomo ya DA 306A - Kišontle ya dithoto go ya ka karolo 38(3)(a) bala le molao wa 38.03(b) wa Molao wa Khastomo le Motšhelophahlogae Nom. 91 wa 1964.

Na ke mehuta efe ya makgetho le metšhelo e ka lefelwago go dithoto tšeo di tlišitšwego gae?

- Makgetho a khastomo ao a ltwaelegilego
- Makgetho a Motšhelophahlogae ao a ltwaelegilego go dithoto tšeo di tlišitšwego gae a legoro la go swana goba a dithoto tšeo di tšweleditšwego mo gae
- Makgetho a Motšhelophahlogae a *Ad Valorem* go dithoto tšeo di tlišitšwego gae tša legoro la go swana goba a dithoto tšeo di tšweleditšwego mo gae
- Makgetho a Kganano le Tahlo le Kemelathoko
- Makgetho a Tšhireletšo
- Levi ya Tikologo
- Motšhelo wa Boleng bja Tlaleletšo (VAT)

Makgetho a Kganano le Tahlo le Kemelathoko e lefišwa go dithoto tšeo di lahlilwego ka Afrika Borwa, gape le go dithoto tša tlišogae tšeo di fedišitšwego

*Makgetho a tšhireletšo a lefišwa levi go dithoto tšeo di bego di na le lephotho ge di tlišwagae gomme la baka kgobalo go ditlabela tša intasteri ya mo gae.

Gape go na le **Levi ya Tlišogae** yeo e lefišwago go dithoto tše dingwe tše bjale ka dithaere, mekotlana ya diplastiki, mabone a di-dibulb le dino tša swikiri.

*Go na le Levi ya Išontle ya Taemane yeo e lefelwago ke moswari wa laesense bjale ka ge bo beetšwe go Molao wa (Taolo) Levi ya Kišontle ya Taemane wa Nom. 14 wa 2007, ka fase ga magato a mangwe a kimollo le tokollo bjale ka ge go hlalositšwe.

Dithoto tše di sa dumelelwego le go thibelwa

- SARS e laola go se dumelelwe le dithibelo tše itšeng legatong la dikgoro tše mmalwa tša mmušo, ditheo le dihlopha.
- Go se dumelelwe go ra gore dithoto di ka se tsoge di dumeletšwe go tsena goba go tšwa ka Afrika Borwa.
- Go thibelwa gora gore dithoto di ka dumelelwa go tsena goba go tšwa ka Afrika Borwa ka fase ga maemo a itšeng mohlala, phemiti goba setifikeiti di a hlokega.

Go fihlelela lenaneo la "Prohibited and restricted goods SC-CC-06", etela letlakala la Khastomo go wepsaete ya SARS www.sars.gov.za

Lemoga: Bagwebi le baeti ba swanetše go lemoga Molao wa Dithoto tša Ekišo wa Nom.37 wa 1997, wo o laetšago gore dithoto tša khwalithi ya fase tšeo di dirilwego goba di rekišitšwego ka fase ga leswaoina le lengwe, ntle le tumelelo ya mong wa leswaoina, ke tlolo ya molao yeo ditshepetšo tša semolao tša selegae le/goba tša bosening di ka tšewago kgatlhanong le molatofatšwa.

Dithibelo tša kheše

- Moeti o dumelelwa go laodiša le go swara fela palotlalo ya R25 000.00 kharensi ya naga ya ka ntle ya go se kgaoletšwe, ge eba a tsena goba a e tšwa ka Afrika Borwa.
- Moeti o tla laodiša ge eba o swere goba a se a sware mo go yena tšhelete ya pampiri, gauta, disekehrithi goba kharensi ya naga ya ka ntle, gape a tšweletše tšhelete ya pampiri efe goba efe, gauta, disekehrithi goba kharensi ya naga ya ka ntle yeo a e swerego
- Tšhelete ya pampiri ya ka Afrika Borwa ga e kgaoletšwe ge eba moeti o ya go / o tšwa nageng ya ka gare ga Lefelo la Tšhelete ya go Swana (CMA)
- Baeti ba eletšwa go ikgokaganya le Panka ya Risefe ya Afrika Borwa go hwetša tumelelo pele ba ka sepela le kheše go rapalala le mellwane ya Afrika Borwa.
- Le ge eba ka sethekeniki ga go na kgaoletšo ya semolao ya gore o ka swara bokae sefofaneng, ge eba o eta ditšhabatšhabeng o swanetše go laodiša palo ya tšhelete ya go feta \$10,000 go fomo ya gago ya khastomo, gomme o itokišetše kgonagalo ya dipotšišo le khastomo goba ba tiišetšo ya molao go hlalosa palo ya tšhelete yeo o e swerego.

Na go tla diragala eng ge nka se obamele dinyakwa tša Khastomo?

SARS e leka ka maatla go ruta le go tsebiša bagwebi le baeti ka ga boitlamo bja bona bja motšhelo ka dikamano tše mmalwa goba thuša gore merero ya bona ya motšhelo e eme botse. Bagwebi bao ba hwetšwago ba sa obamele ba tla lebanwa ke Melawana ya Dikotlo ya Molao wa Khastomo le Motšhelophahlogae Nom. 91 wa 1964, wo o akaretšago kotlo, faene goba kotlo ya bosenyi.

Lemoga: Ge eba o thoma kgwebo empsha, o hloka go ngwadiša khamphani ya gago le Khomišene ya Khamphani le Thoto ya Kakanyo (CIPC) yeo kgale e bego e bitšwa CIPRO go www.cipc.org.za gomme SARS e tla go direla ka go itiriša nomoro tšhupetšo ya Motšhelo wa Letseno la Khamphani (CIT). Baemedi ba kgwebo ba swanetše go ngwadiša go SARS eFiling go mpshafatša tshedimošo, go dira ditransekšene ka elektroniki gape gabonolo le SARS.

DISCLAIMER: The information contained in this leaflet is intended as guidance only and is not considered to be a legal reference, nor is it a binding ruling. The information does not take the place of legislation and readers who are in doubt regarding any aspect of the information displayed in the leaflet should refer to the relevant legislation, or seek a formal opinion from a suitably qualified individual.

Go hwetša tshedimošo enngwe o ka

- Etela letlakala la Khastomo le Motšhelophahlogae go wepsaete ya SARS www.sars.gov.za
- Letšetša SARS Contact Centre
  - o Ge e ba o letša o le monageng, go 0800 00 (kgetha 4)
  - o eba o letša o le mosetša; go +27 11 602 2093 (fela magareng ga 8am le 4pm ka nako ya ka Afrika Borwa)